

SKULOVÁ, S., POTĚŠIL, L. a kol. *Prostředky ochrany subjektivních práv ve veřejné správě – jejich systém a efektivnost.* Praha: C. H. Beck, 2017. 464 s., ISBN 978-80-7400-647-0.

Porozumění právním předpisům nespočívá v pouhé znalosti jejich obsahu, nýbrž v pochopení jejich účelu a smyslu. V oblasti veřejné správy, jejíž právní úprava svým rozsahem několikrát přesahuje jiná právní odvětví, je pochopení systematiky, významu i doktrinárních základů pro adresáty právní úpravy o to významnější. Autoři správněprávních publikací proto zpravidla rádi vycházejí z důsledného členění organizace, úkolů, funkcí a činností veřejné správy.

Autoři recenzované monografie z části popsanou tradici zachovávají, ale zároveň tento přístup originálně rozšiřují o nový úhel pohledu. Nezůstávají pouze u toho, že jednotlivé prostředky, jimiž je zajišťována ochrana subjektivních práv ve veřejné správě, identifikují, vykládají a systematicky propojují, nýbrž hodnotí i jejich efektivnost, kvalitu a účelnost. Je v aplikační praxi smysluplný institut rozkladu? Kde jsou limity správního soudnictví? Jak je zajišťována ochrana subjektivních práv v případě faktických úkonů? Otázek je přirozeně mnoho a autoři je u jednotlivých institutů na základě rozboru platné právní úpravy, judikatury i doktrinárních závěrů formulují a zároveň na ně v převážných případech přímo nabízí i odpovědi.

Monografie je výsledkem čtyřletého projektu řešitelského týmu z Katedry správní vědy a správního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, ale řada příspěvků pochází také od jiných tuzemských a zahraničních akademiků i od praktiků z řad soudců a zaměstnanců správních orgánů. Zapojení mnoha autorů je patrné na hloubce a obsahové podrobnosti jednotlivých kapitol.

Monografii autoři rozčlenili do tří dílů. První díl je věnován tématu veřejné správy a subjektivních práv a představuje základní teoretický úvod. Druhý díl je samotným těžištěm monografie a obsahuje jednotlivé prostředky ochrany. Autoři do této části zahrnuli evropský rozměr tématu a obecné prostředky ochrany, dále se pak v pomyslné zvláštní části monografie věnují rozboru konkrétních obecných institutů i institutů ve vybraných odvětvích veřejné správy. Třetí díl nakonec průřezově zprostředkovává různé zvláštní tematické pohledy, které rozšiřují dosavadní výklad a doplňují ho o podnětné úvahy. Ačkoli převážná část kapitol popisuje instituty tuzemského právního řádu, místy monografie obsahuje i exkurzy do právních řádů našich sousedů.

Autoři v monografii poskytují komplexní a obsahově vyčerpávající pohled na prostředky ochrany subjektivních práv v rámci různých forem činnosti veřejné správy. V jednotlivých kapitolách podrobně hodnotí přednosti a slabiny právních institutů a odvažují se při hledání řešení i do úvah *de lege ferenda*. Zvláště cenné jsou četné implicitní pobídky, které čtenáře vybízejí k vlastnímu přemýšlení o efektivnosti institutů, jež zná ze své právní praxe. Prosazování a ochrana subjektivních práv je jedním z hlavních témat práva jako fenoménu vůbec. Úvahy o míře efektivnosti jednotlivých prostředků ochrany subjektivních práv jsou tak imanentní součástí výkonu všech právních profesí, ať už při nor-

motvorné činnosti nebo při obyčejném plánování taktiky v rámci správního řízení. Monografie v tomto směru působí na právní paradigma čtenáře a pomáhá mu ho rozšiřovat.

Jedinečnost monografie spočívá dále i ve snaze autorů hodnotit efektivnost jednotlivých prostředků v kontextu dat, které shromáždili od orgánů veřejné správy. Kvantitativní výzkumy jsou v tuzemské akademické sféře ojedinělé, a o to více mohou být jejich výsledky přínosnější. V průběhu prací však autoři narazili na významnou překážku, která spočívala v tom, že řada orgánů veřejné správy požadovaná data neměla vůbec nebo je neměla v požadované kvalitě. Získaná data tak byla použita jen v některých kapitolách a v dostupném rozsahu. Uvedená překážka je však významným zjištěním pro hodnocení, jaký mají orgány veřejné správy zájem shromažďovat o vlastní činnosti data, která jsou nutným předpokladem pro jakoukoli autoevaluaci.

Celkově monografii hodnotím kladně jako zajímavé dílo, které přistupuje ojedinělým způsobem k hodnocení prostředků ochrany veřejných subjektivních práv ve veřejné správě a v němž si každý z čtenářů může najít vlastní obohacení. Zatímco odborníci na správní právo ocení nové pohledy na běžné instituty a řadu podnětů k zamyšlení, pro ostatní odbornou veřejnost i právní laiky je monografie přístupná čtivostí, pozvolným úvodem do tématu i jistým zopakováním doktrinálních základů.

Mgr. Tibor Skalka